

Norges smilehull

Med sine 200 soldager kalles Stavern for Norges smilehull. Og med god grunn. Her føles det meste å være ganske så avslappet og bekymringløst, til tross for sin krigerske opprinnelse ved å være Norges første marinebase.

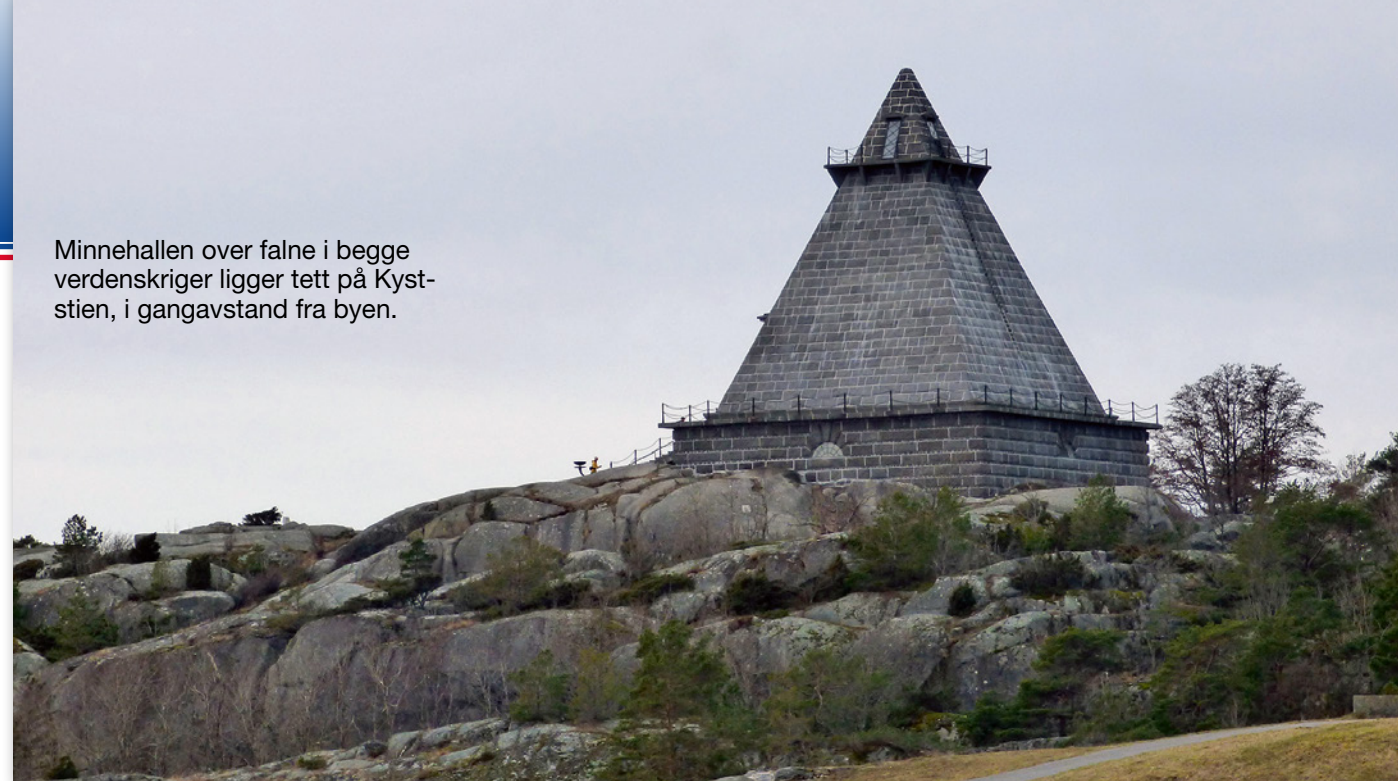
Da jeg besøkte byen under en campingtur med mine foreldre i 1959, kom vi i snakk med poeten Herman Wildenvey og frue på badestranden nær byen. Noe som viste at byen levde opp til sitt ry om å være "kunstnerbyen ved havet". Hvilket den fortsatt gjør, med alle sine statuer og spenstige kunstverk langs gater og torg.

For oss med rullende ferieboliger finnes det flere muligheter i nærområdet. Solsiden tett på byens gjestehavn er en populær og mye brukt bobilplass. Vi har feiret St. Hans med bålbreining på Solplassen og Rakke camping som ligger nær den attraktive kyststien, hvor du og dine kan spille en omgang med frisbeegolf på turen inn til byen.

Til pinsen for et par år siden var det meste fullbooket hos

campingplassene som ligger på rekke og rad langs kysten syd for byen. Et kjapt søk på nettet innebar at vi fant Stavern Bo & Fritid ved Fredtun føkehøyskole, så der booket vi plass for pinsehelgen. Da vi ankom, fortalte plassjef Ronald Kern at folkehøyskolens sommerarrangement måtte avlyses p.g.a. koronaen som herjet da. Enkelte år kunne opptil 200 ekvipasjer ha sin base her under folkehøyskolens bibelcamp. En intern brainstorming resulterte i at de burde omstille seg med tanke på pandemisommeren, og dermed ble vi blant de første bobilgjestene på nysatsingen. I den pinsen var det kun ett toalett med dusj som var tilgjengelig pga. smittevernet, men toa-tømmingen, vannfyllingen og strøm var på stell. Derfra er det kun en 10 minutters spasertur inn til sentrum, eller en grei sykkelturn

Minnehallen over falne i begge verdenskriger ligger tett på Kyststien, i gangavstand fra byen.

langs Helgeroaaveien. Ronald var spent på om satsingen ville lykkes. Noe den gjorde. Følgelig har de gjort enkelte justeringer for den kommende pandemifrie sommeren, opplyser Kern. Interne arrangementer innebærer at bobilplassen er stengt i perioden 4. til 24. juli, men bortsett fra det er den åpen, hvor romslige garderobes for både damer og herrer med wc og dusj er tilgjengelig i skolens hovedbygg. Han henviser til skolens hjemmesider for detaljer i servicetilbudet.

Fra Stavern er det kort vei til det meste. Herfra kan du følge den 35 km lange Kyststien syddover mot Helgeroa. Underveis passerer orlogstasjonen Fredriksvern fra 1700-tallet, som ligger tett på byen, samt idylliske badestrender, og Minnehallen som troner høyt over svabergene. Fortsetter du videre ligger

restene av Rakke fort med utsikt til de beryktede Rakkebåene, ut mot havet. Utallige skip har grunnstøtt her, og endt sin ferd på havets bunn, for å bli undervannsmål til vår tids hobbydykkere. Her ute kan du la vinden røske i håret, mens duften av friskt hav kanskje frister til en rask dukkert fra svabergene. Blant dem finner du lune plasser hvor nistekurven kan nytes i solsteken mens dønningene slår dovent mot land.

Fortsetter du videre anbefales en tur innom idylliske Nev-lunghavn med sitt navngjetne bakeri. Om du følger stien mot Helgeroa, passerer eldgamle gravrøyser på Mølen der kystlandskapet preges av rullesteiner hvor den observante kan finne Larvikitten, Norges nasjonalbergart. Det hevdes at kyststien kan følges med sykkel eller i rullestol helt til Rakke. Stort

Badekulper som er trygge å bade i for store og små finnes tett på byen.

Foto: Wikipedia commons

Fredriksverns kommandantbolig fra 1600-tallet.

Kyststien langs strandlinjen fra Stavern via Rakke til Nevlungshavn, Mølen og Helgeroa er på hele 35 km.

Navigasjonsbordet på Rakke viser hva du ser i det fjerne.

Yrende folkeliv i Staverns gater.

Galeiskurene på Fredriksvern i Stavernsgul inneholder forskjellige museer og gallerier.

sett har vi benyttet apostlenes hester, skjønt sykkelbør nok på enkelte steder ledes forbi bratte passasjer. Om du da ikke heller leier en båt for utflukter til Citadelløya eller Svenner fyr. Mulighetene er mange med den hyggelige byen som base, enten til fots eller om sommerekvipasjen brukes til dagsutflukter i omegnen.

Men du trenger ikke legge ut på langtur for å oppleve hav og utsikt i Stavern. Fredriksvern med sine galeiskur er et spennende område hvor den tradisjonelle Stavernfestivalen går av stabelen hver sommer. Her finnes dessuten museer og gallerier. Små private gallerier vil du også kunne stikke innom på en vandring gjennom byen. Da vil Mølleberget være et nærmål

med sin Tordenskiold-statue. Noe også Signaltoppen med Nordre Blokhus er, men det finnes i tillegg et Søndre Blokhus et stykke unna. Alle stedene byr på flott utsikt mot skjærgården og byen med havnen. Oppstigningene dit vil få fart på blodomløpet i en sommerlat kropp. Vel nede i byen kan du betrakte Garnisjonskirken, Norges første marinekirke, som ble innviet i 1756, med velstelte gravplasser og minnelunder til ettertanke.

Sentralt i Stavern ligger hotell Wassilioff. Et populært spisestue- og overnattingssted med lange tradisjoner. Bakgrunnen for det eksotiske navnet er en russisk militærnekt som rømte fra tjenesten i tsarens hær med en skute som skulle til Stavern. Her giftet han seg med datteren til en eiendomsbesitter, og

etablerte både et bakeri og hotell ved havnen i 1844. Etablissementet fikk tre stjerner i Baedeker's reiseguide (datidens Michelin-guide) da den utkom med sin første utgave i 1878, som dekket både Norge og Sverige. Dette var guidens høyeste utmerkelse, og ble kun gitt til to hoteller i Norge, Christiania Hotell i Oslo (Christiania) og Hotell Wassilioff i Stavern.

Vi har dessuten lesket strupen i solsteken på Skipperstuens uteservering, samt kost oss med en utmerket lunch hos Olivias, så mulighetene er mange om man vil bli vartet opp i Stavern.

En dag tok vi med nistekurven til en krakk på Kronprins-tomta ved havnen, nær Ørnulf Basts bronsestatue "Folen" hvorfra vi i ro og mak kunne skue småbåter på vei ut mot

Nevlungshavn ligger bare en kort biltur eller overkommelig sykkelstur unna. Den gamle telefonkiosken på brygga er omgjort til et selvbetjent mini-bibliotek.

Praktisk informasjon om Stavern

Bobil- og campingplasser:

- **Solsiden bobilplass**
Til sentrum: 500 meter
www.solsidenstavern.no
- **Stavern Bo & Fritid**
Til sentrum: 1 km
www.stavernbofritid.no
- **Solplassen & Rakke Camping AS**
Til sentrum: 2 km
www.solplassen.no
- **Stretere Camping**
Til sentrum: 5 km
www.stretere.no
- **Lydhusstranda**
Til sentrum: 7 km
www.lydhusstranda.no
- **Kjærstranda Familiecamping**
Til sentrum: 8 km
www.kjarstranda.no
- **Anvikstranda camping**
Til sentrum: 8 km
www.anvikstranda.no
- **Stolpestad Camping**
Til sentrum: 8 km
www.stolpestad.no

Nyttig info:

- **Stavern turistkontor**
www.stavernguide.no
- **Visit Stavern**
www.visitstavern.no
- **Stavernfestivalen**
www.stavernfestivalen.no

Kjentfolk fra Stavern:

- Herman Wildenwey (dikter)
- Reidar Thommesen (komponist)
- Ørnulf Bast (billedhugger)
- Jonas Lie (forfatter) regnes blant "de fire store".
- Mari Bjørgan (skuespiller)
- Tomas Colin Archer (generalløytnant)
- Anders Anundsen (tidl. Justisminister)
- Jan Espen Kruse (utenrikskorrespondent)
- Camilla Warholm (kunstner)
- Tom Sundby (fotballspiller)
- Anne Sewitsky (filmregissør)
- Jørn Lier Horst (forfatter)

Utsikten fra Rakke fort mot det farlige farvannet utenfor. Bak horisonten ligger Danmark hvortil ferjene fra Larvik seiler.

skjærgården. Yngve Rakke ved turistkontoret forteller at kunstnerens enke skjenket statuen til byen på 100 årsdagen for Basts fødsel, som takk for alle somrene ekteparet hadde fått tilbringe i Stavern.

Helt siden vikingtiden har Stavern vært kjent som en trygg havn innenfor Rakkebåene. Tordenskiold var ofte innom her under den store nordiske krig. Viceadmiralen søkte gjerne havn ved bryggene til den fremtidige orlogstasjonen for proviantering og adspredelser i påvente av nye raid mot svenskekysten.

Det hevdes at en av hans mange erobringer; ”Den grå dame” går igjen i byen. Hun måtte ta konsekvensene av sin lettsindige omgang med sjøhelten, og skal visstnok aldri ha fått ro siden. På den tiden hendte det at lokale prester langs kysten kunne gjøre tilføyelser i kirkeboken ved enkelte kvinners navn som lød omtrent slik; ”besøvet av Tordenskiold”, noe som ble ansett å være akseptabelt i samtiden. Petter Wessel gjorde gjerne rett og skjell for seg etter sine eskapader. Det fortelles om en kvinne rundbrenneren ”brakte i uløkk”, ved at han betalte for bryllupet da hun ”måtte gifte” seg med sin trolovede langt tidligere enn planlagt, om vi skal tro kvinnens nedtegnelser i sin dagbok.

Stavern ble lenge regnet for Norges minste by inntil den mistet sin bystatus ved sammenslåing med Larvik og flere andre nabokommuner i 1988. Noe bypatrioten Hallstein Bast ikke ville finne seg i. Sammen med sognepresten tok han initiativ til å få dette endret ved at presten i 1996 leste opp en erklæring på Staverns torg, forfattet av Bast, som lød slik: ”Stavern fungerer som en by, oppfattes som en by og skal fra nå av også betegnes som en by.” Og sånn ble det: Etter et forslag fra samme Bast vedtok Larvik kommunestyre i 2010 at denne erklæringen måtte formaliseres, og Stavern fikk etter vedtak tilbake sin rettmessige bystatus.

I fjor vår var koronarestriksjonene like strenge som året i forveien, så etter å ha hentet bobilen ut fra vinterhiet, begynte vi å søke alternative mål for påsken. De fleste campingplasser vi kontaktet holdt stengt til over høytiden, men en telefon til Ronald på folkehøyskolen bekreftet det vi formodet. De holdt bobilområdet åpent med strøm på alle plasser, riktignok med stengte servicehus, selvbetjent vannfylling, tømmemuligheter, søppelcontainer tilgjengelig og vippsbetaling, fortalte Kern. Dermed ble det Stavern i fjorårets påske, lik pinsen året i forveien. Oppholdet ble preget av fine turer i nærområdet, hvor vi

Tordenskiolds statue på Møllerberget ble utformet av Gustav Vigeland, og avduket under Stavernfesten i 1935.

kunne finne oss en lun plass og nyte kaffe fra termos med kvikk-lunsj og appelsin til i solsteken. Akkurat slik man forventer i påsken. Selv om plassen normalt er base for bibelcamp om sommeren, var dette på ingen måte påtrengende verken forrige pinse eller i påsken. Tvert imot var det hyggelig, skjønt en smule overraskende da Ronald svingte innom og opplyste at både Meny og en Extra-butikk i sentrum var åpen på Skjærtorsdag. Der fikk vi kjøpt slikt man gjerne glemmer innen årets første bobiltur. På folkehøyskolens gressbakke kunne vi nyte påskesola og fyre opp grillen, nesten som om det skulle være under normale omstendigheter. Det er dette som er så fint med bobil, spesielt i perioder med pandemiregler. Så lenge vi holder foreskrevet avstand til fremmede kohorter, kan vi ha det nærmest som normalt i og rundt vår egen bobil.

Det bør tilføyes at Solsiden bobilplass i sentrum også holdt åpent i påsken, men der var det fullt, så spaserturen fra Fredtun og inn til byen hadde vi egentlig bare godt av. Dessuten får man sett seg om nær denne flotte lille byen med alle sine severdigheter tett på Skagerrak.

Tekst og foto: Torodd Lie

Norges største Bilglasskjede - lokalt i hele Norge. Eksperten på bobil.

Vi har avtale med alle
forsikringsselskap

090 09 bilglass.no